

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA

ELÄINSUOJELU JA SEN VALVONTA

TEKIJÄ: Sami Manninen

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala			
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma			
Työn tekijä Manninen Sami			
Työn nimi Eläinsuojelu ja sen valvonta			
Päiväys	8.12.2014	Sivumäärä/liitteet	31
Ohjaaja(t) Suhonen Pirjo, Kämäräinen Hilikka, Hartikainen Kaisa			
Toimeksiantaja/ Yhteistyökumppani(t) Kaisa Hartikainen			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Yleinen kiinnostus eläinten hyvinvointiin on lisääntynyt ja eläinsuojeluvalvonnan riittävyys on noussut Suomessa yhteiskunnalliseen keskusteluun. Eläinsuojelulailla suojellaan eläimiä kärsimyksestä, kivulta ja tuskalta sekä edistään eläimen hyvinvointia ja asianmukaista kohtelua. Lakia sovelletaan myös tuotantoeläimiin. Parhailaan valmistellaan eläinsuojelulain kokonaisuudistusta, jolla halutaan selkeyttää eläinsuojelua koskevaa lainsäädäntöä. Eläinsuojeluvalvontaa hoitavat viranomaiset valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.</p> <p>Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä oli tavoitteena tehdä selvitys Suomen eläinsuojelun lainsäädännön kehitymisestä ja sen valvonnasta. Selvityksessä tarkasteltiin tuotantoeläimiin kohdistuvaa eläinsuojeluvalvontaa. Opinnäytetyössä tarkasteltiin kotimaisen lähdeaineiston lisäksi käytännön valvontatyötä osallistumalla poliisien ja valvontaeläinlääkäreiden asiantuntijakeskusteluun ja etsimällä aiheeseen liittyviä oikeustapauksia.</p> <p>Johtopäätöksenä todetaan, että eläinten asema on parantunut vuosien aikana lainsäädännön kehittymisen myötä, mutta tuotantoeläimiin kohdistuvassa eläinsuojelussa ja sen valvonnassa riittää vielä kehitettävää. Eläinsuojeluongelmat liittyvät usein sosiaalisiin ongelmiin ja eläinsuojelurikoksissa syyt ovat samanlaisia kuin muussakin rikollisuudessa. Eläinsuojelun valvontavastuu kuuluu viranomaisille, mutta eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen ja eläimen hyvinvoinnin turvaamisesta aiheutuvat kulut kuuluvat eläimen omistajalle. Eläinsuojeluvalvonnassa on tärkeää moitteeton viranomaisten välinen tiedonvaihto.</p> <p>Toimintaehdotuksena on, että poliisi osallistuisi jatkossa aktiivisemmin valvontaeläinlääkäreiden mukana sellaisille käynneille, missä eläintenpitäjää on jo huomautettu lievistä rikkomuksista eläintenpitoon liittyen ja joista poliisi voisi kirjoittaa paikan päällä rangaistusvaatimuksen. Lisäksi ehdotetaan, että poliisi ja valvontaeläinlääkärit voisivat järjestää teemavalvontaa eläintenpitokiellon valvomiseksi.</p>			
Avainsanat Selvitys, toiminnallinen opinnäytetyö, eläinsuojelulainsäädäntö, eläinsuojeluvalvonta, eläinsuojeluviranomaiset, eläinsuojelu			

Field of Study Natural Resources and the Environment			
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Development			
Author Manninen Sami			
Title of Thesis Animal Protection and Its' Surveillance			
Date	8.12.2014	Pages/Appendices	31
Supervisor(s) Suhonen Pirjo, Kämäräinen Hilikka, Hartikainen Kaisa			
Client Organisation/ Partners Kaisa Hartikainen			
<p>Abstract</p> <p>Interest in animal wellbeing has increased and the state of animal protection surveillance has become a topic in Finnish social discussions. Animal protection legislation exists to protect animals from harm, pain and discomfort, and to improve animals' wellbeing and proper treatment. At the moment, reformation is being prepared for animal protection law with the goal of clarifying the animal protection legislation. Animal protection surveillance is done by authorities on national, regional and local levels.</p> <p>The goal of this functional thesis was to investigate the development and supervision of Finnish animal protection legislation. The animal protection supervision of production animals was examined. In addition to national source material, hands-on approach was done by participating in specialist conversations with police officers and surveillance veterinarians, and searching for court cases related to the topic.</p> <p>In conclusion, the status of animals has improved over the years along with the advancement of legislation, but there is still room for improvement in animal protection and its supervision concerning production animals. Problems in animal protection are usually in connection with social problems and the motives in animal protection crimes are similar to other criminality. The responsibility of animal protection belongs to authorities, but the costs of securing the wellbeing and taking care of the animal belong to the owner of the animal. Immaculate communication between authorities is important for animal protection supervision.</p> <p>It is suggested that in the future police officers would more actively take part in the visits with surveillance veterinarians in such cases where the keeper of the animal has previously received third-degree notifications and it is possible for the police officer to file a criminal claim on the spot. In addition, it is suggested that the police and surveillance veterinarians could arrange theme surveillance to monitor injunctions in animal owning.</p>			
Keywords Report, functional thesis, animal protection legislation, animal protection surveillance, animal protection authorities			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TAVOITTEET JA TOTEUTUSSUUNNITELMA	2
3	TYÖPROSESSIN TOTEUTUS JA SEN ARVIOINTI	3
3.1	Eläinsuojelun ja eläinsuojelulainsäädännön historia	3
3.2	Eläinsuojelulainsäädäntö	4
3.2.1	Nykyinen eläinsuojelulaki	4
3.2.2	Eläinsuojelulainsäädännön uudistus.....	5
3.3	Eläinsuojeluviranomaiset ja heidän toimivaltuudet	7
3.4	Eläimen omistajan oikeudet ja velvollisuudet	10
3.5	Eläinsuojelulain vastaiset teot ja esimerkkejä oikeustapauksista.....	12
3.5.1	Eläinsuojelurikokset.....	12
3.5.2	Eläintenpitokielto	15
3.5.3	Eläintenpitokieltorekisteri	16
3.5.4	Menettämisseuraamus.....	16
3.6	Poliisien ja valvontatyötä tekevien eläinlääkäreiden tapaaminen.....	18
3.7	Työprosessin arviointi	19
4	POHDINTA.....	20
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	24
6	LÄHTEET	25

1 JOHDANTO

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläintä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläimen hyvinvointia ja asianmukaista kohtelua. Lain soveltamisala pitää sisällään kaikki eläimet (Eläinsuojelulaki 247/1996). Nykyaikaisen eläinsuojelulainsäädännön lähtökohtana pidetään eläinten fysiologisten ja lajityypillisten käyttäytymistarpeiden huomioon ottamista. Eläinten hoitoon puututaan hyvissä ajoin, ettei korvaamattomia vahinkoja pääse syntymään. Lain valvontaan osallistuu viranomaisia niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla. Myös yksittäisellä kansalaisella on osuus eläinsuojeluvalvonnassa, koska jokaisen ihmisen tulee auttaa tarpeen vaatiessa hädänalaista eläintä. Hyvän elämän edistämiseen kuuluu yhteisestä hyvästä huolehtiminen. Tämän vuoksi yksi eläinsuojelulain tavoitteista on tehokas viranomaisyhteistyö. (Haapa 2000.)

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteilla parhaillaan mittava eläinsuojelulain (247/1996) kokonaisuudistus, jolla tavoitellaan eläinten hyvinvoinnin parantamista ja jolla halutaan selkeyttää eläinsuojelua koskevaa lainsäädäntöä (Eduskunnan kirjasto 2014). Lakiesitys viimeistellään ministeriössä virkatyönä, kun suuret linjaukset on saatu tehtyä vuoden 2014 loppuun mennessä (Maa- ja metsätalousministeriö 2014b). Suomessa yleinen kiinnostus eläinten hyvinvointiin on lisääntynyt ja eläinsuojeluvalvonnan riittävyys on noussut maassamme yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat viime vuosina uutisoidut sika- ja siipikarjatilojen sekä turkistarhojen kohuvideot, jotka nostivat eläinsuojeluvalvonnan suuren yleisön huomion kohteeksi (Kupsala 2011, 48).

Tämän opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä yhteiskunta huomioi eläinsuojelukysymykset aikaisempaa vakavammin, koska eläinsuojeluvalvontaa on kehitetty viime vuosina. Eläinsuojeluun liittyvää virkatyötä tehdään Suomen kunnissa alue- ja keskushallinnossa yhteensä vajaat 70 henkilötyövuotta. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) uudistamisen yhteydessä perustettiin lisää valvontaeläinlääkärien virkoja ja hyvinvointityötä tehdään nyt 46 henkilötyövuoden verran 59 valvontaeläinlääkäriin avulla. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014a.) Myös eläinten terveyttä ja niiden hyvinvointia koskevista tutkimuksista on saatu uutta tietoa hyvinvoinnin edellytyksistä ja eläimille tärkeistä perustarpeista. Elintason nousu ja ihmisten hyvinvoinnin parantuminen ovat nostaneet vaatimuksia myös eläinten elämänlaadun parantamiselle. Ihmisellä on moraalinen velvollisuus kunnioittaa eläimiä ja huomioida niiden kyky muistaa ja tuntea kärsimystä. (Evira 2014a). Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan tuotantoeläimiin kohdistuvaa eläinsuojelua ja sen valvontaa.

2 TAVOITTEET JA TOTEUTUSSUUNNITELMA

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on tavoitteena tehdä selvitys Suomen eläinsuojelun lainsäädännön kehittymisestä ja sen valvonnasta. Opinnäytetyössä tarkastellaan lisäksi eläimen omistajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä eläinsuojelulain vastaisia tekoja. Opinnäytetyössä tarkasteltiin kotimaisen lähdeaineiston lisäksi käytännön valvontatyötä osallistumalla poliisien ja valvontaeläinlääkäreiden asiantuntijakeskusteluun ja etsimällä aiheeseen liittyviä oikeustapauksia. Johtopäätöksessä arvioidaan aihetta ja annetaan siihen toimintaehdotuksia.

Selvityksessä tarkastellaan ainoastaan tuotantoeläimiin kohdistuvaa eläinsuojeluvalvontaa, joten esimerkiksi lemmikkien pitoon, eläinkauppaan ja eläintenkuljetuksiin liittyvä eläinsuojeluvalvonta on rajattu aiheen ulkopuolelle. Tuotantoeläimellä tarkoitetaan eläintä, jota pidetään elintarvikkeiden, villan, nahan, höyhenten tai turkisten tuotantoa varten, sekä eläintä, jota pidetään tai kasvatetaan muuhun maataloustuotantoon (Eläinsuojeluasetus 396/ 1996). Tuotantoeläimiin kohdistuva näkökulma valikoitui opinnäytetyön aiheeksi, koska agrologin opinnoissa tuotantoeläimet ovat keskeisimmässä roolissa.

3 TYÖPROSESSIN TOTEUTUS JA SEN ARVIOINTI

3.1 Eläinsuojelun ja eläinsuojelulainsäädännön historia

Eläinten oikeuksien kunnioittamisesta löytyy esimerkkejä yli kahden tuhannen vuoden takaa. Buddha on kehottanut munkkikokelaitaan pidättäytymään lihansyönnistä, välttämään nahkakengiä ja silkki-vaatteita, koska ne perustuivat elämän tuhoamiseen. Länsimaissa eläinten oikeuksiin kiinnitettiin huomiota Antiikin Roomassa, jossa "jus animalium" -periaatteeseen sisältyi sellaista, mitä myöhemmin ymmärrettiin eläinten luonnollisina oikeuksina tai itseisarvona. Ihmiset pitivät eläimiä pitkään sieluttomina koneina, jotka eivät tunteneet esimerkiksi kipua. 1700-luvulta alkaen filosofit ovat huomioineet eläinten kyvyn tuntea kipua ja se otettiin eläinten oikeuksien lähtökohdaksi. 1800-luvulla eläinsuojelufilosofi Henry Salt esitti ajatuksen, että lain tulisi suojella kaikkia kipua tuntevia olentoja. Salt vaati lisäksi eläimille oikeutta luonnolliseen elämään, joka otti huomioon myös eläimen lajinomaisen käyttäytymisen. (Streng 1999, 11-14.)

Eläinten oikeuksiin liittyviä säännöksiä löytyy Strengin (1999, 15-16) mukaan roomalaisesta oikeudesta (n. 450 eaa.) ja Raamatusta Mooseksen laista. Ruotsi-Suomen kuningas Kristofferin maanlaissa, vuodelta 1442, löytyy eläinten kohtelua koskeva säännös rangaistuksineen: "Nyt pitää joku aitauksessa hevostaan kammitsassa tai liassa; maksakoon sakkoo kolme äyriä". Eläinten julma kohtelu kiellettiin Massachusettsin puritaanien vapausjulistuksessa vuonna 1641. Säännös ei kieltänyt vain eläinten julmaa kohtelua, vaan se piti sisällään myös rangaistuksen säännöksen rikkomisesta. 1800-luvun alkupuolella Englannissa säädettiin lakeja, jotka kielsivät esimerkiksi härkätaistelut (v. 1802), eläinten rääkkäämisen (v. 1809) ja tarpeettoman kärsimyksen aiheuttamisen kotieläimille julkisilla paikoilla (v. 1822). 1830-luvulla lakeja laajennettiin suojelemaan muitakin kotieläimiä. Vuonna 1822 säädettyä The Cattle Actin valvontaa varten perustettiin Englantiin eläinsuojeluyhdistys, koska valtio oli haluton valvomaan ja rankaisemaan lainrikkooja. Eläinsuojeluun liittyvän lainsäädännön syntyyn 1800-luvun Englannissa vaikuttivat olennaisesti kaupungistuminen ja teollistuminen. Kaupungistuvat ihmiset erkaantuivat agraarikulttuurista ja näkivät tuotantoeläimet enemmän lemmikkeinä kuin karjana. (Streng 1999, 15-16.)

Suomessa eläinsuojelulainsäädännön ensiaskeleita otettiin 1800-luvun loppupuolella kun Zacharias Topelius sekä J.V. Snellman alkoivat puhua eläinten oikeuksien puolesta. Molemmat edellä mainitut henkilöt näkivät eläinten oikeuksien kunnioittamisen kansakunnan moraalia kohottavana voimana. Topelius vaati eläimille oikeuksia niiden itsensä tähden. 1800-luvun lopulla Suomen maataloudessa elettiin rakennemuutoksen aikaa, jolloin siirryttiin viljan viljelystä kohti karjataloutta. Tämä nosti esiin eläinten hoitoon liittyvät ongelmat. Eläinsuojelijoiden ohella tuotannon kasvusta ja jalostuksesta kiinnostuneet karjankasvattajat kiinnostuivat eläintensuojelusta. Snellman nosti vuosien 1863-1864 valtiopäivillä esiin kysymyksen eläinten rääkkäämisestä. Tämän pohjalta Keisari antoi asetuksen eläinten tahallaan rääkkäämisestä, joka tuli voimaan vuonna 1865. Asetuksessa vain tahallinen eläinrääkkäys oli rangaistavaa. Rangaistusasteikko oli sakosta kolmeen kuukauteen vankeutta. Asetuksen perusteluissa tuotiin esiin Snellmanin ja Topeliuksen aikaisemmin esiin nostama huoli, jonka mukaan raakuus eläimiä kohtaan voi johtaa yhteiskunnan kannalta vaarallisempiin rikoksiin ja hei-

kentää kansan moraalia. Asetuksen olemassaolosta ei kansan keskuudessa juuri tiedetty. Vuonna 1889 säädettiin rikoslaki, johon sisällytettiin eläinräökkäyspykälä RL 43:5 sellaisenaan kuin se oli vuodelta 1863 peräisin olevassa asetuksessa eläinten tahallaanräökkämisestä. Eläinräökkäyspykälää ei pidetty kovin merkittävänä, mutta tästäkin huolimatta vuonna 1906 eläinräökkäyksestä oli istunut yhdeksän ihmistä vankilassa. Vuonna 1914 eläinräökkäyspykälän rangaistavuutta laajennettiin koskemaan myös törkeästä tuottamuksesta tehty teko. Samalla nostettiin rangaistusmaksimia. (Streng 1999, 17-18.)

Streng (1999, 20) kirjoittaa, että eduskunta hyväksyi vuonna 1926 pöytäkirjan, jossa kehoitettiin hallitusta tarkastuttamaan eläinsuojelua koskevat säännökset ja tarvittaessa uudistamaan ne. Asia eteni hitaasti, mutta vuonna 1934 Suomeen saatiin ensimmäinen eläinsuojelulaki, joka täydensi rikoslain osittain ollutta eläinräökkäyspykälää. Eläinsuojelulaki sisälsi yksityiskohtaiset teonkuvaukset, määräykset teurastamisesta sekä ohjeet eläinten huostaanotolle sekä lopettamiselle. Lain noudattamisen valvontaa annettiin poliisille. (Streng 1999, 20.)

Seuraava eläinsuojelulainsäädännön uudistus tapahtui vuonna 1971. Laki ei sisältänyt suuria muutoksia aikaisempaan verrattuna. Uudessa laissa oli aikaisempaan verrattuna yksityiskohtaisempia säännöksiä ja se oli systemaattisempi. Lisäksi lakiin lisättiin vaatimus eläinten hyvin kohtelemisesta ja määräyksiä eläinten säilytyspaikoista. Vuoden 1971 eläinsuojelulakia uudistettiin osittain vuonna 1985, jolloin tehostettiin eläinsuojelunvalvontaa ja uudistettiin rangaistussäännöksiä. Rangaistavina tekoina uudistuksen jälkeen olivat: eläinräökkäys, tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimelle sekä eläinsuojelurikkomus. Näistä vain eläinräökkäys edellytti tahallisuutta, kun taas muut muodot olivat rangaistavia myös tuottamuksellisina. (Streng 1999, 22.)

Vuoden 1971 eläinsuojelulakia uudistettiin toisen kerran vuonna 1992. Suomen eläinsuojelulainsäädäntöä muutettiin niin, että Suomella oli mahdollisuus liittyä Euroopan eläinsuojelusopimukseen. Lakiin lisättiin varaus siitä, että asetuksilla voidaan antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi eläinten säilytyspaikoista ja siitä, mitä pidettiin tarpeettomana kivun ja tuskan tuottamisena eläimelle. (Streng 1999, 22.)

3.2 Eläinsuojelulainsäädäntö

3.2.1 Nykyinen eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulainsäädännön uudistus alkoi Strengin (1999, 23-25) mukaan 1990-luvun alussa, jolloin Maa- ja metsätalousministeriö asetti toimikunnan selvittämään miten eläinsuojelulaki saataisiin vastaamaan nykyisiä vaatimuksia. Toimikunta selvitti, kuinka eläinsuojeluvalvonta voitaisiin asettaa kunnan tehtäväksi. Vuodelta 1971 peräisin ollut laki jätti varaa systematiikalle ja tulkinnanvaraisuuksille. Edellä mainitussa laissa eläinsuojeluvalvonta törmäsi tulkintavaikeuksiin käytännön työssään, sillä lakiin oli säädetty paljon asetuksia ja säännösten hajanaisuuden takia kansalaisten oli hankala

saada tietoa eläinsuojeluun liittyvistä määräyksistä. Suomi otti mallia Ruotsin, Islannin ja Tanskan eläinsuojelulainsäädännöstä, jotka säädettiin 1980-1990 lukujen vaihteessa. Etenkin Ruotsin eläinsuojelulainsäädäntöä pidettiin tuohon aikaan edistyksellisenä. Suomelle tuli paineita eläinsuojelulain uudistamiseen sen jälkeen, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin. Uudistettu eläinsuojelulaki, joka on voimassa myös tänä päivänä, astui voimaan vuonna 1996. Tästä laista tuli puitelaki, joka sisälsi eläintenpidon yleiset periaatteet ja viranomaisten valtuudet puuttua lainvastaisiin tekoihin. (Streng 1999, 23-25.)

Nykyisen eläinsuojelulain (247/1996) tarkoituksena on suojella eläintä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläimen hyvinvointia ja asianmukaista kohtelua. Lain soveltamisala pitää sisällään kaikki eläimet. Laissa on lueteltu valvontaviranomaiset, valvontatoimenpiteet, seuraamukset, muutoksenhaku ja säännökset eläintenpidosta (Eläinsuojelulaki 247/1996). Eläinsuojelulaki (247/1996) on puitelaki, joka pitää sisällään säännöksiä muun muassa eläinten pitopaikasta, hoidosta ja kohtelusta, eläimille suoritettavista toimenpiteistä, vahingoittuneista ja talteenotetuista eläimistä, eläimen lopettamisesta, viranomaisista ja valvonnasta, hallinnollisista pakkokeinoista sekä seuraamuksista ja kustannuksista. Yksityiskohtaisemmat ja eläinkohtaiset vaatimukset eläintenpidossa noudatettavaksi säädetään lukuisissa muissa valtioneuvoston ja ministeriön antamissa asetuksissa (Maa- ja metsätalousministeriö 2012).

3.2.2 Eläinsuojelulainsäädännön uudistus

Maa- ja metsätalousministeriö asetti vuonna 2012 työryhmän valmistelemaan vuodelta 1996 peräisin olevaa eläinsuojelulakia. Kyseessä on eläinsuojelulain kokonaisuudistus ja työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus uudeksi eläinsuojelulaiksi. Uudistuksen taustalla on maa- ja metsätalousministeriön teettämät oikeudelliset ja yhteiskunnalliset asiantuntijaselvitykset. Lisäksi ministeriö on kartoittanut kyselyillä eläinsuojeluviranomaisilta, sidosryhmiltä, etujärjestöiltä sekä kansalaisilta näkemyksiä eläinsuojelulainsäädännön kehittämistarpeista. Maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla on koko lainvalmisteluvaiheen ajan palautelomake, jonka kautta lainvalmistelijoille voi antaa palautetta. Työryhmä julkaistaa esityksen uudeksi eläinsuojelulaiksi vuoden 2014 aikana. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014c.)

Tuotantoeläinten hyvinvointi on Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa eettisen elintarviketuotannon keskeinen tekijä. Eläinsuojeluvantaa ja sen rahoitusta lisätään ja sitä suunnataan riskien mukaan. Eläinsuojelulainsäädännön uudistuksella parannetaan eläinten hyvinvointia ja selkiytetään eläinsuojelua koskevaa lainsäädäntöä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2012.)

Euroopan unionin Komissio antoi tiedoksi Euroopan unionin strategian eläinten suojelua ja hyvinvointia koskien. Strategia laadittiin vuosille 2012-2015 ja se piti sisällään muun muassa tuotantoeläimet. Komissio perusteli EU:n strategian tarvetta eläinten hyvinvointilainsäädännön hajanaisuudella ja sen vaihtelevalla toimeenpanolla eri jäsenvaltioissa. Komissio ehdotti, että eläinten hyvinvoinnista säädettäisiin Euroopan unionin laajuisella lailla. Komission mukaan lain tarkoitus olisi yksinkertaistaa eläinten hyvinvointilainsäädäntöä, vähentää hallinnollisia tehtäviä ja edistää Euroopan

unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa. Laissa otettaisiin kantaa muun muassa eläinten kanssa työskentelevien koulutukseen ja pätevyysvaatimuksiin. Säädösehdotus saatetaan antaa jo vuonna 2014 ja sen taustana käytetään olemassa olevaa tutkimusaineistoa. Lisäksi taustaa varten kerätään jatkuvasti uutta tietoa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2012.)

Eläinsuojelulain uudistusta varten työryhmä teki kyselyitä ja selvityksiä. Kyselyitä lähetettiin eläinten pitäjille, valvontaviranomaisille (muun muassa kunnan- ja läänineläinlääkäreille sekä eläinsuojeluvalvontaan osallistuville poliiseille) sekä etujärjestöille ja sidosryhmille. Kyselyissä selvitettiin muun muassa vastaajien näkemyksiä eläinsuojelutarkastusten määrästä ja niihin osallistuvista tahoista, eläinsuojelulainsäädännön rakenteesta, tarkastuksista ilman epäilyä, oikeudesta tarkastusten tekemiseen, poliisin virka-avusta, pakkokeinojen käytöstä, kiireellisten toimenpiteiden kestosta ja uudistamistarpeista, tietojen vaihdosta eri viranomaisten välillä, eläinten pitäjille asetettavista pätevyysvaatimuksesta sekä tuotantoeläinten pitäjien mahdollisesta omavalvonnasta. Kyselyyn vastasi 1600 eläintenomistajaa, 170 valvontaviranomaista ja eläinsuojeluvalvojaa sekä 30 etujärjestön tai sidosryhmän edustajaa. Lisäksi oikeusministeriön "Ota kantaa" -internetkyselyllä selvitettiin kansalaisten mielipiteitä. Maa- ja metsätalousministeriön internetsivujen kautta kansalaisilla oli mahdollisuus lähettää ehdotuksiaan työryhmälle lain uudistuksen ajan. Syyskuun 2012 loppuun mennessä palautteita oli tullut 70 kappaletta ja "Ota kantaa" -internetkyselyyn oli osallistunut 617 ihmistä.

Vuosien 2010-2012 aikana Maa- ja metsätalousministeriö tilasi oikeudellisen, yhteiskunnallisen ja oikeusvertailevan selvityksen lain valmistelun taustaksi. Oikeudellisen selvityksen laati eläinsuojelu-oikeudesta ja sen kehittämistarpeista Erkki Hollo, yhteiskunnallisen selvityksen eläinten aseman muuttumisesta Suomessa Saara Kupsala ja oikeusvertailevan selvityksen Ruotsin, Norjan, Tanskan, Sveitsin ja Alankomaiden eläinsuojelulainsäädännöstä Viljami Aarbakken. (Maa- ja metsätalousministeriö 2012.)

Eläinsuojelulain uudistamisen yhteydessä Maa- ja metsätalousministeriö perusti Helsingin Viikkiin, Eläinten hyvinvointikeskuksen yhteyteen, maaliskuussa 2013 uuden, määräaikaisen eläinsuojeluasiamiehen tehtävän. Eläinsuojeluasiamiehen tehtävänä on parantaa ja edistää eläinten hyvinvointia sekä tukea ja edistää eläinten hyvinvointiin liittyvien eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Eläinsuojeluasiamies osallistuu lisäksi eri neuvottelukuntien ja työryhmien työskentelyyn. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013.)

Uuteen eläinsuojelulakiin kirjataan eläimen itseisarvosta, joka on riippumaton sen arvosta ihmiselle. Tämä tarkoittaa, että eläimiä tulee kohdella hyvin ja kunnioittaa niiden itseisarvoa. Lailla halutaan tavoitella eläimen itseisarvoon perustuvan kunnioituksen lisäämistä. Nykyisessä eläinsuojelulaissa kielletään eläimen tarpeeton kipu, tuska ja kärsimys. Tätä halutaan muuttaa siten, että ensisijaiseksi tavoitteeksi tulee eläimen hyvinvoinnin edistäminen ja eläimen mahdollisuus olennaisten käyttäytymistarpeidensa tyydyttämiseen. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014a.)

Uuden eläinsuojelulain valmistelutyön yhteydessä selvitettiin parsi- ja pihattonavetoissa elävien nautojen hyvinvointia sekä mahdollisen parsinavetoista luopumisen talousvaikutuksia maidon- ja lihan-

tuotantoon. Maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimivat eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat antoivat näkemyksensä myös tuotantoeläinten olennaisista käyttäytymistarpeista. Lisäksi valmisteltiin eläinlääketieteellistä hoitoa ja eläimille tehtäviä toimenpiteitä koskevat pykälät sekä eläinsuojeluvälvönnän organisointia koskevat asiat ja emakkojen porsitushäkkeitä koskeva selvitys. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014b.)

3.3 Eläinsuojeluviranomaiset ja heidän toimivaltuudet

Eläinsuojeluviranomaiset

Eläinsuojeluviranomaiset luetellaan eläinsuojelulain (247/1996) 3. luvussa. Ylimpänä viranomaisena toimii valtakunnantasolla Maa- ja metsätalousministeriö. Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on ohjata ja valvoa eläinsuojeluun liittyvän lainsäädännön täytäntöönpanoa ja sen noudattamista. Maa- ja metsätalousministeriön tehtäviin kuuluu lisäksi eläinsuojelulainsäädännön valmistelu ja Elin-
tarviketurvallisuusvirasto Eviran tulosohtaus eläinsuojelunosalta. Evira toimii keskushallintoviranomaisena, sillä sen tehtäviin kuuluu ohjata ja valvoa muun muassa eläinsuojelulain säännösten noudattamista ja täytäntöönpanoa. Eviralla ei ole oikeutta tehdä tiloille varsinaisia tarkastuksia, vaan tämä tehtävä kuuluu laissa erikseen mainituille viranomaisille. Aluehallintoviraston tehtävänä on huolehtia toimialueellaan eläinsuojelulain noudattamisen valvonnasta ja täytäntöönpanosta. Aluehallintovirastoissa eläinsuojeluvälvontaa hoitavat läänineläinlääkärit, kun taas paikallistasolla eläinsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta kuuluu kunnaneläinlääkärille ja poliisille. Lisäksi valvontaa voi suorittaa kunnan terveydensuojeluvälvontaa hoitava viranhaltija eli terveystarkastaja, teurastamon tarkastuseläinlääkäri sekä rajaeläinlääkäri. Aluehallintovirasto voi lainsäädännön puitteissa myöntää koulutetulle eläinsuojeluvälvojalta oikeuden tehdä eläinsuojelutarkastuksia muissa, kuin kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Eläinsuojeluvälvoja voi antaa eläintenpitäjälle tarkastuksella ohjeita ja neuvoja, mutta kiellot ja määräykset edellyttävät viranomaiset toimivaltuuksia. (Elin-
tarviketurvallisuusvirasto 2013.)

Kunnaneläinlääkärillä on koulutuksensa ansiosta paras paikallistason asiantuntemus eläinsuojeluasioissa. Terveystarkastajat suorittavat tarkastuksia kohteissa, joilla on merkitystä ympäristö- ja elintarvikehygienian kannalta: Tämän vuoksi heillä on oikeus puuttua myös eläinsuojelukysymyksiin. Poliisi on yksi eläinsuojeluvälvontaa suorittava viranomainen. Tämän lisäksi poliisille kuuluu eläinsuojelulainvastaisten tekojen esitutkinta ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisiin on annettava virka-apua muille eläinsuojeluvälvontaa suorittaville viranomaisille, mikäli heitä estetään valvontatehtävissä ja esteen poistaminen vaatii poliisin toimivaltuuksien käyttöä. (Haapa 2000, 17.)

Eläinsuojeluviranomaisten toimivaltuudet

Suomen perustuslain (731/1999) 2 §:n 3. kohdan mukaan: "Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia." Eläinsuojeluvälvonnassa viranomaisten toimivaltuudet tulevat suoraan eläinsuojelulaista. Jos epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään eläinsuojelulain, sen nojalla annettujen säännösten, määräysten tai lope-

tusasetuksen vastaisesti, voi tarkistuksen suorittaa aluehallintovirasto, kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija poliisi tai eläinsuojeluvalvoja. Ilman epäilyä edellä luetelluilla henkilöillä oikeus tehdä tarkistus eläinsuojelulain 4. luvun 39 §:ssä mainituissa tapauksissa. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä tiloihin, joissa eläintä pidetään ja ottaa korvauksetta tarkistusta varten tarvittavia näytteitä. Tarkastajalla on oikeus tarkastaa eläin, sen pitopaikka sekä eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet. Tarkastaja voi tarkastaa tuotantoeläimiä koskevan kirjanpidon ja lopetusasetuksessa edellytetyt asiakirjat. Kotirauhan suojaamassa paikassa eläinsuojelulain 39 §:n mukaisen tarkastuksen saa suorittaa ja näytteen ottaa vain viranomaisen. Kotirauhanpiiristä tarkastuksen ja näytteen oton saa suorittaa vain silloin, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä eläimen omistajan tai haltijan syyllistyvän eläinsuojelulain vastaiseen, rangaistavaan menettelyyn. Eläinsuojeluvalvoja voi avustaa viranomaista toimivaltuuksiensa rajoissa kotirauhan piirissä tapahtuvan tarkastuksen suorittamisessa. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Jos eläinsuojeluvalvoja havaitsee tarkastuksella eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisia tekoja, tulee hänen ilmoittaa asiasta aluehallintovirastolle, kunnaneläinlääkärille, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle tai poliisille. Tällöin edellä mainittujen eläinsuojeluviranomaisten on tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin. Kunnaneläinlääkärin tulee ilmoittaa alueen aluehallintovirastoon epäilyistä eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten rikkomisista. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Aluehallintovirastolla, kunnaneläinlääkärillä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalla viranhaltijalla, tarkastuseläinlääkärillä, rajaeläinlääkärillä ja poliisilla on oikeus kieltää eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten rikkojaa jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annettujen määräysten rikkomista tai määrätä tämä täyttämään velvollisuutensa. Aluehallintovirasto voi omaaloitteisesti tai kunnaneläinlääkärin, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan, tarkastuseläinlääkärin tai poliisin pyynnöstä uhkasakolla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminluojan kustannuksella, tehostaa 42 §:ssä annettua kieltoa tai määräystä. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Aluehallintovirasto, kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija, tarkastuseläinlääkäri, rajaeläinlääkäri tai poliisi voi eläinsuojelullisista syistä ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin eläimen hyvinvoinnin takaamiseksi. Eläimelle voidaan hankkia muualta hoitoa, hoitaja, rehua tai muita eläimen hyvinvoinnin kannalta ehdottoman välttämättömiä aineita. Mikäli edellä mainitut toimenpiteet eivät ole mahdollisia tai tarkoituksenmukaisia, voidaan eläin lopettaa, toimittaa teurastettavaksi tai myydä. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Ennen eläinsuojelulain 42 ja 43 §:ssä mainittujen päätösten tekemistä eläimen omistajalle tai haltijalle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi. 44 §:ssä mainituihin toimenpiteisiin liittyen omistajalle

tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, mikäli nämä ovat viivytyksetta tavattavissa. Päätöksestä täytyy ilmoittaa eläimen omistajalle tai haltijalle. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Aluehallintovirastolla, kunnaneläinlääkärillä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalla viranhaltijalla, tarkastuseläinlääkärillä ja poliisilla on oikeus ottaa haltuunsa eläinsuojelulain 12 §:ssä mainitut laitteet, välineet ja aineet. Näitä ovat eläimen hoitoon, käsittelyyn, kiinniottamiseen, kuljettamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettu väline, laite ja aine, joiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa. Maa- ja metsätalousministeriö päättää millaisia välineitä, laitteita ja aineita on pidettävä sellaisina, että niiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa. Laitteen, välineen tai aineen omistajalla tai haltijalla on oikeus tulla kuulluksi ennen haltuunottopäätöstä. Päätös on annettava tiedoksi omistajalle tai haltijalle. Muiden eläinsuojeluviranomaisten kuin poliisin, tulee viipymättä toimittaa haltuun ottamansa laitteet, välineet ja aineet poliisille. Eläinsuojelulain 12 §:ssä mainitut vähäarvoiset laitteet, välineet ja aineet, jotka todennäköisesti tullaan tuomitsemaan valtiolle menetetyksi, voidaan todistetusti hävittää pidättämiseen oikeutetun virkamiehen määräyksellä. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Eläinsuojelulain 12 §:ssä mainittujen laitteiden, välineiden ja aineiden sekä eläimen takavarikoimisesta on voimassa se mitä pakkokeinolaissa (806/2011) säädetään. Takavarikoitu eläin voidaan pakkokeinolain säännöksistä huolimatta heti lopettaa, myydä tai muutoin luovuttaa, jos se on vähäarvoinen tai jos sen hoidon järjestäminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Pakkokeinolain mukaan esine, omaisuus tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että sitä voidaan käyttää todisteena rikosasiassa tai se on joltakulta rikoksella viety tai se tuomitaan menetetyksi. Poliisimies voi ottaa takavarikoitavan esineen, omaisuuden tai asiakirjan haltuun, mutta siitä on viipymättä ilmoitettava pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, joka tekee päätöksen takavarikosta. Takavarikko on kumottava heti kun se ei ole enää tarpeen. Takavarikko on voimassa neljä kuukautta, jonka jälkeen tuomioistuin voi jatkaa sitä neljä kuukautta kerran tai painavista syistä vuodeksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Takavarikosta tulee ilmoittaa sille, jonka luona takavarikko on tehty tai sille, joka omistaa takavarikoidun omaisuuden. (Pakkokeinolaki 806/2011)

Elintarviketurvallisuuskeskusvirasto ja aluehallintovirasto voivat eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten tai lopetusasetuksen noudattamisen valvomiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden vuoksi, määrätä virkaeläinlääkärit suorittamaan selvityksiä ja tutkimuksia sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään muun muassa tuotantoeläimiä. Selvityksen tai tutkimuksen suorittamiseksi on oikeus päästä tiloihin, joissa eläimiä pidetään sekä eläintenpitoon liittyviin varastoihin ja muihin tiloihin. Eläintenpitoyksikön omistajalla ja haltijalla on velvollisuus avustaa selvityksen tai tutkimuksen suorittajaa ja tarvittaessa antaa kirjallisesti tämän pyytämät tiedot. Ulkomaisilla tarkastajilla on eläinlääkärin kanssa samanlaiset oikeudet selvityksen ja tutkimuksen tekemiseen silloin, jos Suomea sitovat kansainväliset sopimukset niin edellyttävät. Elintarviketurvallisuusviraston edustajalla on oikeus olla paikalla tutkimuksia ja selvityksiä tehtäessä. Eläinsuojelulakiin liittyvät tarkastukset, selvitykset ja tutkimukset tulee suorittaa niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa eläimille, eläinten omistajalle, haltijalle tai eläinyksikön toiminnalle. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Poliisin tulee antaa pyynnöstä virka-apua valvontaviranomaisille ja eläinsuojeluvalvojalle eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten sekä lopetusasetuksen valvonnassa, jos heitä estetään suorittamasta valvontaa ja esteen poistaminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttöä. Kunnan eläinlääkärin tulee antaa poliisille virka-apua eläimiin kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa. (Eläinsuojelulaki 247/1996.) Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilaissa (872/2011). Poliisin tulee pyynnöstä antaa virka-apua viranomaisille laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi, jos virka apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtävää. Päätöksen virka-avun antamisesta tekee päälylystään kuuluva virkamies, ellei laissa ole toisin säädetty (Poliisilaki 872/2011).

3.4 Eläimen omistajan oikeudet ja velvollisuudet

Eläinsuojeluasetuksessa (396/1996) annetaan säädöksiä eläinten pitopaikan yleisistä vaatimuksista. Siellä muun muassa todetaan, että eläimen pitopaikka on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että se on eläimelle turvallinen ja siellä voidaan ylläpitää puhtautta eikä eläin pääse sieltä karkaamaan. Pitopaikka ei saa vahingoittaa eläintä ja sen tulee tarjota eläimelle suoja sääoloja vastaan. Pitopaikan tulee olla tilava ja eläimen on kyettävä siellä lepäämään ja liikkumaan luonnollisessa asennossa. Pitopaikan olosuhteiden tulee sopia eläimen fysiologisten tarpeiden ja käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen. Eläinsuojan seinien ja lattian tulee olla rakenteiltaan ja materiaaleiltaan eläimille sopivia. Eläimen pitopaikka täytyy kyetä pitämään puhtaana. Ulkona saa ympärivuotisesti kasvattaa vain sellaisia tuotantoeläinlajeja ja -rotuja, jotka soveltuvat ulkokasvatukseen. Ulkotarhan tulee olla eläimelle turvallinen ja eläimillä tulee olla riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan. (Eläinsuojeluasetus 396/1996.)

Eläimen terveydestä, yleisestä hyvinvoinnista ja puhtaudesta tulee huolehtia. Eläimelle on annettava ruokaa ja juomaa. Jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, tulee eläimen kunto, terveydentila ja hyvinvointi tarkastaa vähintään kerran päivässä. Tarkastuksessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti synnytyistä odottaviin, juuri synnyttäneisiin, vastasyntyneisiin, sairaisiin, heikkokuntoisiin ja vahingoittuneisiin eläimiin. Eläimen sairastuessa tai vahingoittuessa sille tulee antaa viipymättä asianmukaista hoitoa. Eläintä on kohdeltava rauhallisesti ja käsittelyssä tulee huomioida lajinomainen käyttäytyminen. Eläintä ei saa käsitellä tai vahingoittaa väkivaltaisesti. Kiellettyjä ovat muun muassa eläimen potkiminen ja lyöminen. Jos eläintä pidetään kytkettynä, se ei saa vahingoittaa eläintä. Eläintä ei saa pitää tuotantotarkoituksia varten, jollei sen ilmasun tai perimän perusteella voida olettaa, että eläintä voidaan pitää ilman että eläimen pitäminen aiheuttaa haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille. Eläimen saa lopettaa vain lopettamisen osaava henkilö. (Eläinsuojeluasetus 396/1996.)

Eläinsuojelulain mukaan tuotantoeläinten omistajan tulee pitää kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta. Omistajan tulee säilyttää kirjanpitoa lääkinnällisestä hoidosta vähintään 5 (elintarviketuotantoa varten pidettävistä tuotantoeläimistä) tai vähintään 3 vuotta (muuta kuin elintarviketuotantoa varten pidettävistä tuotantoeläimistä). Tuotantoeläinten omistajan tulee pitää kir-

janpitoa kuolleiden eläinten lukumääristä vähintään 3 vuoden ajan. Eläintenomistajan on vaadittaessa esitettävä kirjanpito aluehallintovirastolle, kunnaneläinlääkärille, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle, poliisille, tarkastuseläinlääkärille, rajaeläinlääkärille ja eläinsuojeluvalvojalle. (Eläinsuojelulaki 26 a §.)

Broilereiden pitäjällä, jolla on vähintään 500 lintua, tulee olla vähintään lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen ja osaamista koskeva todistus. Broilereiden omistajan tulee ohjeistaa broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuvia henkilöitä broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista. Broilereiden omistajan tulee lisäksi ilmoittaa pitopaikkarekisteriin tallennettavaksi tiedot broileriparvien kasvatusosastoista. Lähettäessään broilereita teurastettaviksi broilereiden omistajan tulee toimittaa teurastamoon tarvittavat tiedot parven pitopaikasta ja parvesta. (Eläinsuojelulaki 26 b ja 26 c §.) Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana, voi aluehallintovirasto määrätä broilereiden omistajan tekemään korjaavia toimenpiteitä broilereiden pitopaikassa (Eläinsuojelulaki 42 §). Eläimen omistajan tulee kuitenkin suorittaa eläinsuojelulain 42 ja 44 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Eläimen omistajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen 42 ja 43 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä. Kiireellisissä toimenpiteissä, joissa eläimelle on esimerkiksi jouduttu hankkimaan hoito muualta tai eläin on jouduttu lopettamaan, tulee omistajaa kuulla vain silloin, jos tämä on viivytyksettä tavattavissa. Eläimen omistajalle on kuitenkin ilmoitettava päätöksestä. (Eläinsuojelulaki 45 §.) Eläintenpitoyksikön omistaja on velvollinen avustamaan virkaeläinlääkärinä tai selvityksen tai tutkimuksen suorittajaa ja antaa tarvittaessa kirjallisesti pyydyt tiedot. Tarkastukset, selvitykset ja tutkimukset tulee suorittaa niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa eläintenpitoyksikön omistajalle. Tarkastuksen suorittajan tulee antaa eläimen omistajalle neuvoja edistää eläinten hyvinvointia. (Eläinsuojelulaki 40, 48 ja 49 §:t.) Jos eläimen omistaja tuomitaan eläinsuojelurikoksesta, voidaan hänet tuomita menettäneeksi oikeutensa omistaa, pitää tai hoitaa eläimiä. Eläintenpitokielto eläimen omistajalle voi olla määräaikainen tai pysyvä (Evira 2014b).

Eläimen omistaja saa teurastaa joitain siipikarjaan kuuluvia eläimiä teurastamon ulkopuolella niin, että kaula katkaistaan nopeasti terävällä aseella, jos eläimen omistaja teurastaa eläimen teurastamon ulkopuolella omaan kulutukseensa yksityistaloudessa. Eläinten omistajan, joka lopettaa kerralla säännöllisesti suuria määriä eläimiä, tulee tehdä hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista tai toiminnan muuttuessa kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitusvelvollisuus ei koske ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten lopetusta. (Eläinsuojelulaki 33 ja 33 c §.)

Eduskunnan oikeusasiamies valvoo, että tuomioistuimet, viranomaiset ja virkamiehet noudattavat työssään lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Oikeusasiamies seuraa erityisesti sitä, että ihmisten perusoikeudet, ihmisoikeudet ja hyvä hallinto toteutuvat. Eläintenomistaja voi tehdä kantelun valvontaviranomaisesta lähettämällä oikeusasiamiehelle vapaamuotoisen kirjeen, sähköpostin tai palautelomakkeella sähköisesti Eduskunnan oikeusasiamiehen internetsivujen kautta. Kantelussa on mainittava kenestä kannellaan, miksi kannellaan ja mitä menettelyä pidetään lainvastaisena ja onko asia

vireillä tuomioistuimessa tai muualla. Oikeusasiamies ei käsittele nimettömiä kanteluita, joten kantelussa on mainittava kantelijan nimi ja yhteystiedot. (Eduskunnan oikeusasiamies 2014.)

3.5 Eläinsuojelulain vastaiset teot ja esimerkkejä oikeustapauksista

3.5.1 Eläinsuojelurikokset

Rikoksen käsite

Rikoksen käsite voidaan määritellä monella eri tavalla. Rikos voidaan määritellä niin sanottuna legaalisenä rikoskäsitteenä, eli rikos on laissa rangaistavaksi määrätty teko. Rikoksen käsitteelle on annettu myös täsmällisempi sisältö, jonka mukaan rikos on tunnusmerkistön mukaisesti oikeudenvastainen teko, joka osoittaa tekijässään syyllisyyttä. Muitakin määrittelytapoja on olemassa. Olennaista niissä on se, että pidättäydytään puhumasta rikoksesta niin kauan kuin yksikin rikoksen rakenneosaa jää puuttumaan. Oikeudenvastaisuuden vaatimus merkitsee sitä, ettei tekoa, joka on tehty niin sanotun oikeuttamisperusteen oikeuttamana, voi pitää tässä tarkoitettussa merkityksessä rikoksena. (HE 44/2002.)

Eläinsuojelurikos

Eläinsuojelurikos on määritelty rikoslain (1889/39) 14 §:ssä. Sen mukaan eläinsuojelurikoksesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään 2 vuoden ajaksi, jos ihminen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta johtuen esimerkiksi pahoinpitelee eläintä, rasittaa sitä liiallisesti, jättää eläimen vailla tarpeellista hoitoa tai ravintoa, kohtelee eläintä julmasti aiheuttaen sille tarpeetonta kärsimystä, kipua tai tuskaa (Rikoslaki 1889/39). Suomalaiset kärjäoikeudet antavat tuomioita lähinnä eläinsuojelurikoksista (Kupsala 2011, 50).

Minna Ruotsalon (2003, 44) keräämän oikeustapausaineiston perusteella voidaan todeta, että eläinsuojelurikostuomioita on annettu yleensä eläimen pahoinpitelemisen tai sen tarpeellisen hoidon ja/tai ravinnon laiminlyömisestä vuoksi. Kirjoittajan mukaan pahoinpitelyt kohdistuvat selvästi useammin lemmikkieläimiin kuin tuotantoeläimiin. Sen sijaan tarpeellisen hoidon ja/tai ravinnon laiminlyöntitapauksia on paljon myös tuotantoeläinpuolelta. Tuotantoeläinten osalta yleisin eläinsuojelurikoksen tekemuoto oli pitopaikkaan kohdistuvien laiminlyöntien lisäksi eläimen tai eläinten jättäminen vaille riittävää hoitoa ja ravintoa (Ruotsalo 2003, 44).

Tuotantoeläimiä koskevista tapauksista Ruotsalo (2003, 45) löysi eläimen pahoinpitelystä muutaman eläinsuojelurikostuomion, jossa muun muassa kanaa potkittiin ja hypittiin sen päällä, nautaa lyötiin lietteensekoituslaudalla päähän ja selkään, vastasyntyneitä vasikoita potkittiin ja sairasta lehmää

siirrettiin konevoimin sarvista vetämällä. Lisäksi löytyi tuotantoeläimiä koskevia tapauksia, joissa eläimiä pidettiin kytkettynä säännösten vastaisesti tai niitä pidettiin häkeissä. Monissa edellä mainituissa tapauksissa vastaaja syyllistyi useampaan eläinsuojelulain ja -asetuksen vastaiseen toimintaan (Ruotsalo 2003, 45).

Ruotsalo (2003, 45) laittoi merkille, että tuotantoeläintapauksissa eläinten tarpeellisen hoidon ja ravinnon laiminlyönnin kohteena on usein suuri määrä eläimiä ja laiminlyönnin kohteeksi eläimistä joutuu useimmiten nauta. Eläinten riittävää hoitoa ja ravinnonsaantia laiminlyötiin siten, että eläimiä jätettiin ainakin osin oman onnensa nojaan esimerkiksi navettaan. Laiminlyönnin seuraksena tuotantoeläimet joutuivat huonoon kuntoon ja ne jouduttiin lopettamaan tai teurastamaan enemmän kärsimyksen välttämiseksi. Joissain tapauksissa eläimet olivat kuolleet ennenkuin viranomaiset saapuivat paikalle. Oikeustapausaineistossa oli myös tapauksia, joissa sairaan eläimen asianmukainen hoito oli laiminlyöty. Tämä näyttäisi kirjoittajan mukaan olevan yleisempää tuotantoeläinten kuin lemmikkieläinten kohdalla. Kirjoittaja toteaa, että kyseessä voi olla pienen otoksen vuoksi sattuma, mutta tämä voi kuvastaa myös suhtautumista tuotantoeläimeen. (Ruotsalo 2003, 45-46.)

Eläinsuojelurikoksissa on havaittu alueellisia eroja, joita eivät selittäneet eläinten tai väestömäärän jakautuminen. Helsingin hovioikeuspiirissä eläinsuojelurikokset kohdistuivat lähes yksinomaan lemmikkieläimiin. Myös Itä-Suomen ja Turun hovioikeuspiireissä lemmikkieläinten osuus oli suurin. Sen sijaan Vaasan ja Kouvolan hovioikeuspiireissä tuotantoeläimet olivat suurin ryhmä, kun taas Rovaniemen hovioikeuspiirissä lemmikki- ja tuotantoeläimiä oli kohteena lähes yhtä paljon (Koskela-Laine 2012.) Eläinsuojelurikoksissa näkyy tuottajien loppuun palaminen. Myös tuottajien tiukka taloudellinen tilanne heijastuu helposti eläimiin. Eläinsuojelurikoksissa syyt ovat samanlaisia kuin muussakin rikollisuudessa, eli niissä näkyvät päihteiden käyttö, parisuhdeongelmat, mielenterveysongelmat ja väkivaltaisuus. Eläinsuojelurikoksissa on esiintynyt ongelmia jo esitutkinnassa ja yhteistyö poliisin kanssa ei kaikkialla toimi hyvin. Syytä toimimattomuuteen ovat asenteiden lisäksi se, että eläinsuojelurikokset ovat harvinaisia, eikä poliisilla ja syyttäjällä ole kaikkialla rutiinia eläinsuojelurikosten esitutkinnassa. Syyttäjälaitos on parantanut eläinsuojelurikosten osalta toimintaansa ja hylkäysprosentti sekä syyttämättäjättämispäätökset ovat alkaneet näyttää jakaumaltaan muun rikollisuuden kaltaiselta. (Poliisi tv:n raportti 2007.)

Esimerkki, ei rangaistusta eläinsuojelurikoksesta: Etelä-Savon käräjäoikeudessa käsiteltiin vuonna 2013 tapausta, jossa henkilön katsottiin syyllistyneen karjan kohdalla eläinsuojelurikokseen ja aiheuttaneen eläimille tarpeetonta kärsimystä. Henkilöä ei rangaistu, koska oikeus katsoi riittäväksi rangaistukseksi maataloustukien osittaisen menettämisen. Kihlakunnansyyttäjän mukaan ratkaisu oli kestävä. (Husu 2013.)

Esimerkki, syyttämättäjättämispäätös eläinsuojelurikoksesta: Toukokuussa 2010 annetun päätöksen mukaan työntekijää ja teurastamon laatu päällikköä epäiltiin eläinsuojelurikoksesta, koska elossa oleva sika oli laitettu kaltausaltaaseen. Kihlakunnansyyttäjä totesi, ettei asiassa ollut näyttöä siitä, että työntekijän tai laatu päällikön menettelyssä olisi ollut rikoksen edellyttämää huolimattomuutta tai tahallisuutta. Apulaisvaltakunnansyyttäjä katsoi, ettei asiassa ollut näyttöä rikoksesta, koska opetusta

ja valvontaa ei oltu laiminlyöty, työmenetelmät olivat olleet asianmukaisia, laatupäällikkö ja työntekijä olivat kokeneita ja kyseessä oli ilmeisesti ainutkertainen tapahtuma. (Valtakunnansyyttäjäviraston ratkaisu 10.5.2010, dnro 148/21/09.)

Törkeä eläinsuojelurikos

Vuonna 2011 rikoslakiin lisättiin säännös törkeästä eläinsuojelurikoksesta. Törkeästä eläinsuojelurikoksesta voidaan rikoslain 14 a §:n mukaan tuomita vankeuteen vähintään 4 kuukaudeksi ja enintään 4 vuodeksi, jos rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, rikoksen kohteena on huomattavan suuri määrä eläimiä tai rikoksella tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

Esimerkki törkeä eläinsuojelurikos: Salolaista naista syytettiin Varsinais-Suomen kärjäoikeudessa törkeästä eläinsuojelurikoksesta 100 lampaan huonon kohtelun vuoksi. Nainen aiheutti eläimille tarpeetonta kärsimystä, kipua ja tuskaa vuosikausien ajan. Lampaat olivat sairaita, huonokuntoisia, nälkiintyneitä, keritsemättömiä ja kuolleita. Eläinlääkärit olivat tehneet tilalla useita eläinsuojelutarastuksia. Nainen kiisti syytteet. (Salon Seudun Sanomat 2014.)

Lievä eläinsuojelurikos

Rikoksentehtäjä voidaan tuomita rikoslain 15 §:n mukaan lievästä eläinsuojelurikoksesta sakkoon, jos eläinsuojelurikos on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, huomioiden aiheutetun kärsimyksen, kivun tai tuskan vähäisyys tai muut rikokseen liittyvät seikat.

Esimerkki lievästä eläinsuojelurikoksesta: Etelä-Karjalan kärjäoikeus tuomitsi noin 1000 turkiseläimen turkistarhaajan sakkoihin lievästä eläinsuojelurikoksesta. Tapauksessa eläinlääkäri lopetti miehen tilalla neljä ketun poikasta, joilla oli jalvoja poikki. Mies laiminlöi vammautuneiden eläinten lopettamisen törkeästä huolimattomuudesta ja aiheutti eläimille tarpeetonta pitkäaikaista kärsimystä. Mies oli laiminlyönyt myös ketun kynsien leikkaamista, mistä aiheutui kärsimystä. Oikeus katsoi eläinsuojelurikoksen kokonaisuutena arvioiden vähäiseksi. Miehellä määrättiin 15 päiväsakkoa, josta tuli maksettavaa 570 euroa. (Helsingin sanomat 2012.)

Eläinsuojelurikkomus

Eläinsuojelurikkomus määritellään eläinsuojelulain 54 §:ssä. Sen mukaan ihminen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta muun muassa kohtelee eläintä huonosti, käyttää sellaista välinettä, laitetta tai ainetta, jonka käyttö on kielletty tai tuo/ yrittää tuoda maahan eläimen kiellon vastaisesti, tuomitaan eläinsuojelurikkomuksesta sakkoon. Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se ihminen, joka muun muassa tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo valmistus-, maahantuonti-, myynti- tai luo-

vutuskieltoa, rikkoo eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi tai laiminlyö hänelle annettuja velvollisuuksia (esimerkiksi liittyen eläimen liikkumisen rajoittamiseen tai tainnutukseen käytettävään välineeseen ilman asianmukaista käyttöohjetta, laiminlyö tietojen toimitamisen lopetusasetuksen valvontamenettelystä tai laiminlyö eläinten hyvinvoinnista vastaavan henkilön nimeämisen teurastamoon). (Eläinsuojelulaki 247/1996 54§). Eläinsuojelurikkomus on eläinsuojelurikosta vähäisempi eläinsuojelulain vastainen toiminta ja niistä annetaan melko vähän tuomioita. Vuonna 2010 tuomioita annettiin 18. (Kupsala 2011, 50.)

Esimerkki eläinsuojelurikkomuksesta: Kuusamossa paljastui vuonna 2009 iso eläinsuojelurikkomus, jossa jätettiin hoitamatta 200-päinen lihakarja. Sonnit olivat olleet jonkin aikaa ilman ruokaa ja vettä ja vasikat ilman ruokaa. Yksikään eläimistä ei ollut kuollut nälkään tai janoon, mutta läänineläinlääkäri totesi tapauksessa olleen katastrofin ainekset. (Yle Uutiset 2009).

3.5.2 Eläintenpitokielto

Eläintenpitokiellosta säädetään rikoslaisissa. Ihminen, joka tuomitaan törkeästä eläinsuojelurikoksesta, tulee määrätä tuomioistuimessa eläintenpitokieltoon. Tuomioistuin voi jättää kiellon määräämättä vain erityisen painavista syistä. Jos ihminen tuomitaan eläinsuojelurikoksesta tai lievästä eläinsuojelurikoksesta, hänet voidaan samalla määrätä eläintenpitokieltoon. Eläintenpitokielto voidaan määrätä henkilölle, joka tuomitaan eläinsuojelurikkomuksesta tai eläinkuljetusrikkomuksesta ja jota voidaan pitää soveltumattomana tai kykenemättömänä huolehtimaan eläinten hyvinvoinnista. Eläintenpitokielto määrätään syyttäjän vaatimuksesta. Eläintenpitokieltoon määrätty ei saa omistaa, pitää eikä hoitaa eläimiä eikä vastata eläinten hyvinvoinnista. Kielto voi koskea määrättyjä eläinlajeja tai eläimiä yleensä. Tuomioistuin voi erityisistä syistä määrätä, että tuomittu saa edelleen omistaa kokonaan tai osaksi eläimiä, jotka eivät ole rikoksen kohteena ja jotka ovat hänen omistuksessaan päätöstä tehtäessä, jos niiden määrittäminen päätöksessä on mahdollista. (Rikoslaki 39/1889.)

Eläintenpitokielto voi kestää vähintään yhden vuoden tai olla pysyvä. Pysyvään eläintenpitokieltoon voidaan määrätä, jos ihminen on syyllistynyt törkeään eläinsuojelurikokseen, ihmiselle on aiemmin lainvoimaisesti tuomittu määräaikainen eläintenpitokielto tai ihmisen terveydentila on heikko ja häntä pidetään pysyvästi kykenemättömänä tai soveltumattomana omistamaan, pitämään tai hoitamaan eläimiä tai vastaamaan niiden hyvinvoinnista. Eläintenpitokieltoa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. (Rikoslaki 39/1889.)

Esimerkki törkeästä eläinsuojelurikoksesta ja eläintenpitokiellosta: Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus tuomitsi vuonna 2011 törkeästä eläinsuojelurikoksesta perholaisen miehen, joka syytytti 2011 tahlallaan palamaan 23 nautaa sisältävän navetan. Mies halusi teollaan peittää viranomaisilta nautojen hoidon laiminlyönnin. Osa nautoista kuoli hoidon laiminlyönnin seurauksena ja loput, yhtä lukuun ottamatta, kuolivat tulipalossa. Mies oli jättänyt kuukausien ajaksi naudat ruokkimatta ja niiden makuu- ja pitopaikat siivoamatta. Käräjäoikeuden mukaan mies oli laiminlyönyt eläinten hoidon tahlallaan, ei törkeästä huolimattomuudesta. Mies myönsi teot. Tekijä tuomittiin 10 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Oheissakoksi määrättiin 40 päiväsakkoa, josta tekijälle kertyy makset-

tavaa 240 euroa. Tekijälle määrättiin lisäksi pysyvä, kaikkia eläimiä koskeva eläintenpitokielto. (Vaaherkumpu 2013.)

Esimerkki eläintenpitokiellosta: Kouvolalainen mies piti kesäkuun 2013 ja huhtikuun 2014 välisenä aikana hoidossaan 49 nautaa, 30 lammasta, seitsemän vuolta, kolme kiliä, 20 kissaa ja 20 kanaa sekä kukkoa. Eläinten pitopaikat eivät olleet riittävän tilavia, valoisia ja puhtaita, eivätkä eläimet päässeet suojautumaan riittävästi säältä. Eläimillä oli myös hoitamattomia sairauksia. Tilalle tehtiin viisi eläinsuojelutarkastusta, mutta omistaja ei korjannut havaittuja puutteita. Mies oli jo aikaisemmin tuomittu eläinsuojelurikoksesta. Oikeus otti tämän huomioon rangaistusta määriteltäessään. Mies tuomittiin eläinten huonosta kohtelusta 45 päivän ehdolliseen vankeuteen ja elinikäiseen nautaeläintenpitokieltoon. Eläintenpitokielto langetettiin, koska eläinten määrää ei oltu muuten saatu vähennettyä. (Kouvolan sanomat 2014.)

3.5.3 Eläintenpitokieltorekisteri

Rikoslain uudistustyön seurauksena Suomeen tehtiin oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämä eläintenpitokieltorekisteri, jonka tarkoituksena on tukea eläinsuojeluviranomaisten valvontatyötä (Kupsala 2011, 50). Oikeusrekisterikeskus omistaa ja ylläpitää eläintenpitokieltorekisteriä, joka sisältää tiedot tuomioistuinten määräämistä eläintenpitokielloista. Rekisteristä voidaan luovuttaa tietoja Oikeusrekisterikeskuksesta tilattavalla rekisteriotteella. Eläintenpitokieltorekisteriin tallennetaan eläintenpitokieltoon määrätyn henkilön nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot sekä yksilöidyt tiedot tuomioistuimen ratkaisusta, kuten eläintenpitokiellon sisältö ja kesto. Rekisteristä löytyy tieto voimassaolevista eläintenpitokielloista. Tiedot päättäneistä kielloista siirretään Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämään arkistohakemistoon, josta viranomaisille voidaan tarvittaessa luovuttaa tietoja viiden vuoden ajan eläintenpitokiellon päättymisestä. (Evira 2014b.)

Eläinsuojelulaissa mainitut viranomaiset pääsevät eläintenpitokieltorekisterin tietoihin Eviran tietojärjestelmän kautta. Eviran tietojärjestelmän kautta tietoja voivat lukea kuntien virkaeläinlääkärit, eli kunnaneläinlääkärit ja kuntien valvontaeläinlääkärit, sekä aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit. Tietoihin pääsevät myös rajaeläinlääkärit, teurastamojen tarkastuseläinlääkärit ja terveystarkastajat. Lukuoikeus on Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Eviralla. Eläintenpitokieltorekisteriin pääsevät poliisi, tulli, rajavartiolaitos, yleinen syyttäjä sekä yleinen tuomioistuin omien järjestelmiensä kautta. Eläintenpitokieltorekisteristä on yhteys Maaseutuvirasto Mavin ylläpitämään sovellukseen, jonka kautta tietoja voidaan käyttää maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon tehtävien hoidossa. Tämän vuoksi kaikkia maataloustukia ei makseta eläintenpitokiellon aikana eläinsuojelurikokseen syyllistyneelle. Esimerkiksi jalostusyhteisö voi eläinsuojelun toteuttamiseksi pyytää hakijaa esittämään nähtäväksi otteen eläintenpitokieltorekisteristä. Rekisteriotteen voi tilata myös esimerkiksi tehtäessä kauppaa eläimestä. (Evira 2014b.)

3.5.4 Menettämisseuraamus

Rikoslain mukaan eläintenpitokiellossa tarkoitetut eläimet, joita päätöstä annettaessa pitää tai omistaa eläintenpitokieltoon määrättävä, tulee tuomita menetetyksi valtiolle. Myös eläintenpitokiellon rikkomisen kohteena olleet eläimet tuomitaan menetetyksi valtiolle. Menettämisseuraamukseen ei vaikuta se, kenen omaisuutta menetetyksi tuomittavat eläimet ovat. Eläintenpitokiellon rikkomisen kohteena olleiden eläinten asemesta tuomitaan toissijaisesti menetetyksi valtiolle niiden arvo siltä, joka on syyllistynyt eläintenpitokiellon rikkomiseen. Tuomioistuin voi määrätä, että asianosaiselle varataan tilaisuus itse myydä tai luovuttaa omistamansa kiellossa tarkoitetut eläimet. Jos menettämisseuraamus kohdistuu eläimiin, jotka omistaa kokonaan tai osaksi muu kuin eläintenpitokieltoon määrätty, tälle voidaan varata tilaisuus noutaa eläimet korvauksetta itselleen. Tuomiossa asetetaan määräaika, jonka kuluessa eläimet tulee luovuttaa tai noutaa. Jos eläimet noudetaan tai luovutetaan tuomion mukaisesti, menettämisseuraamus raukeaa. (Rikoslaki 39/1889.)

Esimerkki menettämisseuraamuksesta: Haminalainen nainen tuomittiin eläinsuojelurikoksesta 60 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen Kymenlaakson käräjäoikeudessa. Nainen jätti toistuvasti nautakarjan ilman tarpeellista hoitoa ja ravintoa, eikä viranomaisten huomautuksista huolimatta hankkinut hoitoa sairastuneille, heikkokuntoisille ja vahingoittuneille eläimille. Osa nautakarjasta oli laihoja, aliravittuja ja janoisia. Myös eläinsuojien olosuhteet olivat puutteelliset. Nainen menetti omistamansa nautaeläimet valtiolle ja hänelle määrättiin määräaikainen nautoja koskeva eläintenpitokielto. (Kymen Sanomat 2014.)

3.6 Poliisien ja valvontatyötä tekevien eläinlääkäreiden tapaaminen

Poliisien ja valvontatyötä tekevien eläinlääkäreiden tapaamiseen osallistui lisäksi kaksi läänineläinlääkärinä, useita kunnan eläinlääkäreitä sekä päällystöstä poliisin puolelta eläinsuojeluvallonnasta vastaavia hälytystoiminnan komisarioita. Tapaamiseen osallistuneet viranomaiset hoitavat toimialueillaan eläinsuojeluasioita. Tapaamisessa käytiin läpi kuluneen vuoden eläinsuojeluasioita ja sitä, kuinka yhteistyö poliisien ja eläinlääkäreiden välillä on toiminut. Tapaamista veti poliisilaitoksen ylikomisario.

Eläinlääkäreiden puolelta keskusteluun nousi kysymys siitä, kannattaako heidän lähettää kaikista tekemistään eläinsuojelupäätöksistä tieto poliisille vai riittääkö, että he tekevät ilmoituksen poliisille vain vakavammista eläinsuojelutapauksista. Poliisi ei nähnyt tarpeellisena kaikkien eläinsuojelupäätösten lähettämistä, vaan poliisille riittää tieto vakavimmista eläinsuojelutapauksista. Kaikista tapauksista, joissa tulee epäily eläinsuojelulain rikkomisesta, tulee tieto poliisille, jotta poliisi voi tarvittaessa käynnistää tapauksen esitutkinnan.

Valvontaeläinlääkäri esitti ajatuksen, että voisiko poliisi tulla valvontaeläinlääkärin mukaan sellaiselle käynnille, missä eläintenpitäjää on jo huomautettu lievista rikkomuksista eläintenpitoon liittyen ja joista poliisi voisi kirjoittaa jo paikan päällä rangaistusvaatimuksen. Poliisi kertoi tulevansa paikalle ja toivoi eläinlääkäreiltä ennakoilmoitusta tällaisesta käynnistä, jotta he voivat lähettää mahdollisuuksien mukaan partion, jossa on mukana erävalvontaa tekevä poliisimies, jolla on tavanomaista parempi tietämys eläimistä. Poliisi korosti muutenkin sitä, että virka-apupyynnöt eläinsuojelutarkastuksille tulisi tehdä hyvissä ajoin, jotta poliisi ehtii niihin varautua ja saa mukaansa erävalvontaa suorittavan poliisimiehen.

Läänineläinlääkäri kertoi eläintenpitokiellosta, jolloin keskustelussa nousi esiin eläintenpitokiello maataloilla ja mahdollisiin omistussuhteisiin liittyvät ongelmat. Joillain maataloilla oli siirretty eläintenomistusoikeus toiselle perheenjäsenelle, joka voi jatkaa eläintenpitoa. Nousi esiin kysymys siitä, muuttuvatko tilalla em. tapauksessa kuitenkin käytännössä eläintenpitoon liittyvät olosuhteet. Läänineläinlääkäri kertoi, että eläintenpitokiellon valvonta kuuluu viimekädessä poliisille.

Eläintenpitokiello merkitään Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämään rekisteriin, johon eläinlääkäreillä ja poliiseilla on pääsy. Poliisi ottaa jatkossa tarkemmin huomioon eläintenpitokieltorekisterin ja valvoo jatkossa aktiivisemmin eläintenpitokielloa eläimiin liittyvillä tehtävillä. Eläintenpitokiellon valvominen todettiin haastavaksi varsinkin maataloilla, jos eläimiä hoitaa useampi henkilö ja joku heistä on asetettu eläintenpitokielloon. Eläintenpitokiellon rikkominen tai toimiminen toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi on eläinsuojelurikkomus. Eläintenpitokieltotapauksissa eläimet voidaan tuomita menetetyksi valtiolle. Poliisit ja valvontaeläinlääkärit keskustelivat mahdollisuudesta järjestää teemavalvontaa eläintenpitokiellon valvomiseksi.

3.7 Työprosessin arviointi

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuskäytäntöjä käytetään väljemmässä merkityksessä kuin tutkimuksellisissa opinnäytetöissä, vaikkakin tiedon keräämisen keinot ovat samat (Vilka & Airaksinen 2003, 57). Tutkimusta käsitellään Eskolan ja Suorannan (1996) mukaan lähinnä selvityksen tekemisenä ja selvitystä ennen kaikkea yhtenä tiedonhankinnan apuvälineenä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä kerättyä aineistoa ei analysoida yhtä tarkasti ja järjestelmällisesti kuin tutkimuksellisissa opinnäytetöissä. Tietoa kerätään esimerkiksi haastatellen asiantuntijoita. Tällöin haastatteluaineistolla saatua tietoa käytetään opinnäytetyössä kuin lähdeaineistoa, eli päättelyn ja argumentoinnin tukena sekä tuomaan opinnäytetyöhön teoreettista syvyyttä. Konsultaatiota ovat myös sellaiset haastattelut, joissa faktatietoa kerätään tai tarkistetaan asiantuntijoilta. (Vilka ja Airaksinen 2003, 58.) Tähän opinnäytetyöhön kerättiin tietoa asiantuntijatapaamisesta, oikeustapauksista, laeista ja muusta aihepiiriä käsittelevästä kirjallisuudesta.

Poliisien ja valvontatyötä tekevien eläinlääkäreiden tapaaminen oli vapaamuotoinen ja sitä hyödynnettiin lähinnä tiedonhankintatapana, jossa kerättiin kokemuksia alan asiantuntijoilta. Tapaamisessa käytyjä keskusteluja ei nauhoitettu tai litteroitu. Tapaamisesta pyrittiin poimimaan harkitusti ja järjestelmällisesti keskeisiä, aiheeseen liittyviä havaintoja ja kokemuksia. Tapaamisessa havainnoidut asiat kirjattiin huolellisesti paperille. Tapaamiseen osallistuneiden poliisien ja eläinlääkäreiden nimet ja tapaamispaikka jätettiin kertomatta siksi, ettei yksittäisiä virkamiehiä voida opinnäytetyöstä tunnistaa. Virkamisten tunnistamattomuus ei vaikuta tapaamisesta saatujen tulosten luotettavuuteen.

Teoriatiedon keräämisessä ei käytetty systemaattista, koko aiheesta kirjoitetun kirjallisuuden kattavaa läpikäyntiä, vaan työssä keskityttiin poimimaan sellaista oleellista kotimaista materiaalia, joka käsitteli aihetta. Opinnäytetyössä käytetty materiaali pohjautuu pitkälti alan lakiteksteihin. Oikeustapauksia etsittiin tietoisesti myös sanoma- ja iltapäivälehdistä, koska oli mielenkiintoista nähdä toivatko ne aiheeseen mahdollisesti uudenlaista näkökulmaa. Perinteisesti sanoma-, iltapäivä- tai harrastelehtiä ei käytetä opinnäytetöiden lähdeaineistona, koska katsotaan, etteivät ne ole riittävän luotettavia. Opinnäytetöiden tiedonkeruussa hyödynnettiin myös kirjoja ja internetiä.

Vilkan ja Airaksisen (2003, 65) kuvaamalla tavalla tähän toiminnalliseen opinnäytetyöhön raportoitii selkeästi se, millainen työprosessi oli ja millaisiin johtopäätöksiin ja perusteluihin päädyttiin. Opinnäytetyössä pyrittiin erottelamaan selvästi omat ajatukset teoriatiedosta. Lukijan tehtäväksi jää arvioida, kuinka opinnäytetyö onnistui. Tämä opinnäytetyö näyttää samalla myös ammatillisen kasvun välineenä.

4 POHDINTA

Eläinten hyvinvoinnille tai terveydelle ei ole olemassa yhtä mittaria, joka kertoo eläimen voivan hyvin ja sen olevan terve. Eläimestä voidaan mitata muun muassa käyttäytymismuuttujia, terveyttä, fysiologiaa tai tuotokseen ja rehunkulutukseen liittyviä tekijöitä. (Hänninen 2009.) Tieteellinen nykyaikainen käsitys eläinten hyvinvoinnista sisältää eläinten käyttäytymisen lisäksi hyvän ruokinnan, kasvatusympäristön, terveyden ja tarkoituksenmukaisen käyttäytymisen (Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 2014). Nykyaikaisen eläinsuojelulainsäädännön lähtökohtana on huomioida eläinten fysiologiset ja lajityypilliset käyttäytymistarpeet mahdollisimman hyvin. Eläinten asema on onneksi parantunut vuosien myötä lainsäädännön kehittymisen vuoksi, mutta silti siinä riittää vielä kehitettävää.

Maa- ja metsätalousministeriössä valmisteilla oleva mittava eläinsuojelulain (247/1996) kokonaisuudistus koskettaa suomalaisia tuotantoeläinten pitäjiä, sillä Suomessa maatiloilla naudat ovat eläneet pitkään parsinavetoissa (Eläinten hyvinvointikeskus 2014). Eläinsuojelulain uudistamisen yhteydessä Maa- ja metsätalousministeriö (2014b) teki selvityksen nautojen parressa ja pihatossa pidon vaikutuksista eläinten hyvinvointiin ja tuotannon talouteen. Selvityksessä todettiin, että pihattonavetoissa elävillä naudoilla on keskimäärin paremmat edellytykset hyvinvoinnille, kun verrataan parsinavetoissa pidettäviin nautoihin. Tuotannon talouden kannalta nautojen parressapidon kieltämistä ei kuitenkaan nähty realistisena vaihtoehtona, ainakaan lyhyellä aikavälillä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014b). Valitettevasti tuotantoeläinten kohdalla talous menee liian usein eläinten hyvinvoinnin edelle. Eli kärjistetyksi sanottuna eläinten kärsimys on sallittua, jos se on taloudellisesti kannattavaa.

Pihatoissa naudalla on mahdollisuus vapaaseen liikkumiseen, kun taas parsinavetassa eläin elää parteen kytkettynä. Maa- ja metsätalousministeriön (2014b) selvityksessä todetaan, että parressa kytkettynä oleminen rajoittaa nautan liikkumismahdollisuuksia ja sen kanssakäymistä toisten nautojen kanssa. Parsinavetassa elävillä lypsylehmillä ja hiehoilla on mahdollisuus päästä ulkoilemaan laidunkaudella, mutta tämä velvoite ei koske nautoja, jotka elävät pihattonavetassa. Laidunnus edistää nautojen terveyttä ja sitä pidettiin parhaimpana pitotapana, koska naudalla on mahdollisuus toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeita. Pihattonavetassa pidettävien nautojen hyvinvointi paranee, jos ne pääsevät jaloittelemaan tai laitumelle (Maa- ja metsätalousministeriö 2014b).

Eläinsuojelulain (247/1996) kokonaisuudistuksen yhteydessä tuotettua tutkittua tietoa olisi tarpeen viedä jatkossa tuotantoeläinten pitäjien tietoisuuteen. Ihmisiä tulee ohjata ja neuvoa eläinten pitoon ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Ja mikä tärkeintä, heitä on ohjattava ajoissa korjaamaan mahdollisia eläinten pitoon liittyviä epäkohtia, koska vain riittävällä asiantiedolla ihmiset osaavat ottaa huomioon omien tuotantoeläintensä hyvinvoinnin parantamisen. Maa- ja metsätalousministeriön (2014b) mukaan esimerkiksi lypsylehmien hyvinvoinnin kannalta on keskeistä kiinnittää huomio siihen, että edelleen yhä puolet suomalaisista lypsylehmistä elää parsinavetoissa. Selvityksessä todettiin, että nautojen hyvinvoinnin parantamiseksi uudisrakentamista suositellaan ohjaamaan tukipolitiikan avulla vain pihattoihin, eikä uusien parsinavetoiden investointituen lopettaminen aiheuttaisi

merkittävää haittaa maidon tarjonnalle. On tehty laskelmia, että parsinavetoista luopuminen olisi mahdollista vuonna 2025-2028, tai pahimmillaan vasta vuonna 2034 (Maa- ja metsätalousministeriö 2014b.)

Ohjausten ja erilaisten velvoitteiden lisäksi tarvitaan tehokasta viranomaisvalvontaa, jotta voidaan puuttua ilmenneiden epäkohtien lisäksi tapahtumien kulkuun jo pelkän epäilyn perusteella. Tässä on kyse ennaltaehkäisevästä toiminnasta. Eläinsuojeluvalvontaa hoitavat viranomaiset valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Eläinsuojeluviranomaisten on kyettävä vastaamaan kansalaisten odotuksiin ja toimittava eläinsuojelulain hengen mukaisesti. Voidaan ajatella, että eläinsuojelulaki antaa viranomaisille työvälineet. Jos eläintenpidossa ei noudateta säännöksiä ja määräyksiä, otetaan käyttöön kovemmat keinot eli kiellot ja määräykset, määräaikojen asettaminen, tiedon välittäminen eteenpäin, kiellon tehostaminen uhkasakolla. Jos rikos on jo päässyt tapahtumaan, poliisi selvittää esitutkintatoimiensa avulla tapahtunutta. Poliisi onkin keskeinen eläinsuojeluviranomainen, jolle tehtävät soveltuvat hyvin yleisvalvontaa suorittavana viranomaisena. (Haapa 2000). Eläintenpitokiellon valvominen on osoittautunut haastavaksi esimerkiksi mautiloilla, jos eläimiä hoitaa useampi henkilö ja joku heistä on asetettu eläintenpitokieltoon. Valvonnassa tarvitaan siis moitteetonta viranomaisten välistä tiedonvaihtoa esimerkiksi eläintenpitokiellojen määräämisestä.

Eläinsuojelussa ensiarvoisen tärkeää on toimiva viranomaisten välinen yhteistyö, koska viranomaiset valvovat eläintenpitokiellojen noudattamista. Tehokas viranomaisyhteistyö on myös yksi eläinsuojelulain tavoitteista (Haapa 2000). Tästä huolimatta eläinsuojelurikoksissa on esiintynyt ongelmia jo esitutkinnassa ja yhteistyö poliisin kanssa ei kaikkialla toimi hyvin. Syitä toimimattomuuteen ovat asenteiden lisäksi se, että eläinsuojelurikokset ovat harvinaisia, eikä poliisilla ja syyttäjällä ole kaikkialla rutiinia eläinsuojelurikosten esitutkinnassa. (Poliisi tv:n raportti 2007.) Onneksi valvontaeläinlääkäreiden ja poliisien tapaamisessa kävi ilmi, että yhteistyötä pyritään tekemään kaikin mahdollisin keinoin ja poliisi sekä valvontaeläinlääkärit keskustelivat muun muassa mahdollisuudesta järjestää teemavalvontaa eläintenpitokiellon valvomiseksi.

Eläinsuojeluongelmat liittyvät usein sosiaalisiin ongelmiin, joten sosiaaliviranomaiset ja poliisi auttavat eläinsuojeluongelmien havaitsemisessa (Kupsala 2011, 48-50). Poliisi voi joutua työssään kohtaamaan törkeitä eläinsuojelurikoksia yllättävissäkin paikoissa, kuten esimerkiksi vuonna 2014 Nurmeksessa, jossa mies ilmoitettiin 10 päivän jälkeen kadonneeksi. Etsintöjen yhteydessä poliisille paljastui törkeä eläinsuojelurikos, kun tilalta löytyi 390 aliravittua ja hoitamatta jätettyä lammasta, jotka eläinlääkäri joutui lopettamaan. Kadonnut mies löytyi myöhemmin kuolleena lähellä kotiaan. (Helsingin Sanomat 2014.) Eläinsuojelurikoksissa syyt ovat samanlaisia kuin muussakin rikollisuudessa, eli niissä näkyvät päihteiden käyttö, parisuhdeongelmat, mielenterveysongelmat ja väkivaltaisuus. Hälyttävä esimerkki on Etelä-Karjalasta, jossa miestä syytettiin nautakarjan huonosta kohtelusta ja hoidon laiminlyönnistä. Käräjäoikeus katsoi, ettei mies laiminlyönyt tahallaan eläinten hoitoa, vaan työtaakka tilalla oli vain ollut liian suuri. (Etelä-Saimaa 2013.).

Eläinsuojelupolitiikan merkitys päätöksenteossa on vahvistunut, kun yhteiskunnallinen keskustelu eläinten asemasta on voimistunut. Eläinsuojelusäädösten kiristyminen Euroopan maissa heijastuu

myös suomalaiseen eläinsuojelukeskusteluun. Avaintrendejä ovat: eläinsuojelun aseman vahvistuminen hallitusohjelmissa, uusien instituutioiden perustaminen (eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat, eläinten hyvinvointikeskus), eläinsuojelun informaatio-ohjauksen voimistuminen (tutkimuksen, neuvonnan ja tiedotuksen tukeminen), normiohjauksen vahvistuminen (eläinsuojeluvalvontajärjestelmän uudistaminen ja tehostaminen) ja lisääntynyt taloudellinen ohjaus (luomukotieläintuen ja eläinten hyvinvointituen käynnistäminen sekä eläinten hyvinvointi-investointien mukaanotto maataloudeninvestointitukeen). Myös eläinsuojeluvalvonta on ollut voimakkaiden uudistusten kohteena: 1) eläinsuojeluvalvonnan resurssit ovat lisääntyneet voimakkaasti ja valvonta on tehostunut, 2) Eviran perustaminen on tuonut lisää eläinsuojeluvalvonnan ohjausresursseja, 3) uusia valvovia eläinlääkärien virkoja on perustettu aluehallintovirastoihin, 4) kunnallisia valvontaeläinlääkärien virkoja on perustettu valtionvarojen avulla, 5) EU-eläinsuojelutarkastukset on aloitettu Suomessa ja 6) maataloustukien täydentävien ehtojen tarkastukset on aloitettu eläinten hyvinvoinnin osalta Suomessa. (Kupsala 2011, 45-48.)

Maatalouden rakennemuutoksen seurauksena tuotantoeläintilojen määrän ennakoitaan alenevan tulevaisuudessa. Tämä merkitsee valvontaseulan tiivistymistä eläintuotannon osalta. Tilamäärän laskusta huolimatta virkaeläinlääkärien suorittamien epäilyyn perustuvien eläinsuojelutarkastusten määrä on noussut, kun valvontaa tekevien virkaeläinlääkärien määrä lisääntynyt. Valvontaa ovat tiivistäneet eläintuotantopuolella myös EU-eläinsuojelutarkastukset ja täydentävien ehtojen valvonta. Vaikka tarkastettavien kohteiden määrä vähenee, niin tarkastuskertaa kohden vaaditaan enemmän resursseja, koska tiloilla on nykyään enemmän tarkastetavia eläimiä. (Kupsala 2011, 50.)

Eläinsuojeluvalvontaa tekevien valvontaeläinlääkärien ja läänineläinlääkärien työturvallisuuteen on kiinnitettävä jatkossa huomiota. Koiramme (2014, 98) lehden jutun mukaan valvontaeläinlääkärit ovat joutuneet viime aikoina toistuvasti kohtaamaan uhkaavia tilanteita työssään. Valvontaeläinlääkärit menevät tarkastuskohteeseen pääsääntöisesti yksin, saatuaan eläinsuojeluilmoituksen. Eläinlääkäriliiton mukaan on välttämätöntä, että eläinsuojeluvalvontaa tehdään parityöskentelynä. Kyse on valvontaeläinlääkärien työturvallisuudesta ja oikeusturvasta, sillä eläinlääkärit työskentelevät eläimien kanssa asiakkaan tiloissa. Virkamiehen tekemä tarkastus perustuu lakiin ja virkamiehen vastustaminen sekä virkamiehen työn haittaaminen on kriminalisoitu rikoslaisissa. Valvontaa tekevien valvontaeläinlääkärien työ on osa läpinäkyvää ketjua, jossa tuotetaan turvallisia elintarvikkeita eläimistä, joiden olosuhteista on huolehdittu asianmukaisesti. (Koiramme 2014, 98.)

Opinnäytetyössä tehtiin haku Eduskunnan oikeusasiamiehen internetsivuille ja sieltä etsittiin tietoa siitä, onko eläinsuojeluvalvontaviranomaisista tehty kanteluja oikeusasiamiehelle. Viime vuosilta ei löytynyt yhtään tapausta missä olisi kanneltu oikeusasiamiehelle eläinsuojeluvalvontaan liittyen. Lisäksi opinnäytetyöhön kerättiin oikeustapauksia sanoma- ja iltapäivälehdistä. Näistä ilmeni, että eläinten hoito on ollut usein täysin retuperällä tai sitä ei ole ollut lainkaan, jolloin eläimet ovat pahimmillaan nääntyneet nälkään. Joissain tapauksissa viranomaiset ovat monta kertaa kehottaneet korjaamaan eläinten pitoa. Valitettavasti on edelleen tapauksia, joissa eläimet ovat olleet toistuvista viranomaisten kehoituksesta huolimatta ilman asianmukaista hoitoa. Esimerkiksi Salon Seudun Sanomien (2014) tapauksessa nainen aiheutti sadalle lampaalle tarpeetonta kärsimystä, kipua ja tus-

kaa vuosikausia. Eläinlääkärit tekivät tilalle ainakin viisitoista eläinsuojelutarkastusta, mutta tilanne ei muuttunut. (Salon Seudun Sanomat 2014). Pahimmissa tapauksissa eläintenpitäjät polttavat jopa navetan, koska yrittävät salata viranomaisilta eläinten huonon hoidon. Onneksi joissain tapauksissa eläinten omistaja parantaa viranomaisten tekemän tilavalvonnan jälkeen ainakin osittain tapansa eläinten pidon suhteen. Tällainen esimerkki on Etelä-Saimaan (2013) jutussa, jossa käräjäoikeus perusteli tuomiota muun muassa sillä, että tilan olosuhteet olivat parantuneet.

Ihmiset suhtautuvat usein eläimen huonoon kohteluun kielteisesti, mutta ei ole olemassa yhteistä moraalialueita, jonka mukaan näitä tekoja voidaan arvioida. Tämä johtuu osittain siitä, että arvomaailmamme ovat erilaisia. Lainsäädännöllä voidaan toki luoda rajat, joiden puitteissa tulee toimia, mutta eläimen kivun, kärsimyksen ja tuskan arvioiminen jättää aina tilaa tulkinnalle. (Ruotsalo 2003, 97.) Eläinten huonon kohtelun rangaistavuus voi ehkä joiltain osin ennaltaehkäistä rikosten tekemistä, mutta vieläkin tärkeämpää on kehittää eläimiä koskevaa lainsäädäntöä. Eläinsuojelun valvontavastuu kuuluu viranomaisille, mutta eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen ja eläimen hyvinvoinnin turvaamisesta aiheutuvat kulut kuuluvat eläimen omistajalle. Eläimen omistaja vastaa siitä, että eläin saa hyvät elinolot ja voi tyydyttää fysiologisia ja lajityypillisiä tarpeitaan. Riikka Peltola (2014) onkin todennut viisaasti: "Tärkein eläinten hyvinvointiin vaikuttava tekijä on ihminen."

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Eläinten asema on parantunut vuosien aikana lainsäädännön kehittymisen myötä, mutta tuotantoeläimiin kohdistuvassa eläinsuojelussa ja sen valvonnassa riittää vielä kehitettävää. Eläinsuojeluongelmat liittyvät usein sosiaalisiin ongelmiin ja eläinsuojelurikoksissa syyt ovat samanlaisia kuin muussakin rikollisuudessa. Eläinsuojeluvalvonnassa moitteeton viranomaisten välinen tiedonvaihto on ensiarvioisen tärkeää.

Toimintaehdotuksena on, että poliisi osallistuisi jatkossa aktiivisemmin valvontaeläinlääkäreiden mukana sellaisille käynneille, missä eläintenpitäjää on jo huomautettu lievistä rikkomuksista eläintenpitoon liittyen ja joista poliisi voisi kirjoittaa paikan päällä rangaistusvaatimuksen. Lisäksi ehdotetaan, että poliisi ja valvontaeläinlääkärit voisivat järjestää teemavalvontaa eläintenpitokiellon valvomiseksi. Jatkossa myös eläinten omistajien olisi hyvä tarkistaa Oikeusrekisterikeskukselta eläintenpitokielto-rekisteristä tieto siitä onko eläimen myyjä asetettu eläintenpitokieltoon.

6 LÄHTEET

- EDUSKUNNAN KIRJASTO 2014: Eläinsuojelulain uudistaminen. [viitattu 2014-11-21]. Saatavissa: <http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/oikeudellinentieto/tietopaketti/uusi-elainsuojelulaki.htm>
- EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIES 2014: Kohti oikeudenmukaista ja hyvää hallintoa. [viitattu 2014-12-08]. Saatavissa: <http://www.oikeusasiamies.fi/Resource.phx/ea/index.htm>
- ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRA 2013: Eläinsuojeluviranomaiset Suomessa. [viitattu 2014-11-07]. Saatavissa: (<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/elainsuojelun+valvonta/elainsuojeluviranomaiset+suomessa+>)
- ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRA 2014: Eläinsuojelun valvonta. [viitattu 2014-11-27]. Saatavissa: <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/elainsuojelun+valvonta/>
- ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAKI 765/2009. [viitattu 2014-11-18]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090765>
- ELÄINSUOJELULAKI 247/1996. [viitattu 2014-11-14]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247#L3>
- ELÄINTEN HYVINVOINTIKESKUS 2014: Selvitys nautojen parressa ja pihatossa pidon hyvinvointi- ja talousvaikutuksista. Eläinten hyvinvointikeskus, Helsingin yliopisto. [viitattu 2014-11-22]. Saatavissa: http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/newfolder_20/QVcnZwzPx/Parsi-pihattoselvitys.pdf
- ELÄINSUOJELUASETUS 396/1996. [viitattu 2014-12-1]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396>
- ESKOLA Jari ja SUORANTA Juha 1996: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4.painos. Tampere: Vastapaino.
- ETELÄ-SAIMAA 2013: Nautojen huonosta huolenpidosta sakkotuomio. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.esaimaa.fi/Online/2013/07/02/Nautojen+huonosta+huolenpidosta+sakkotuomio/2013115952147/4>
- EVIRA 2014a: Eläinsuojelu ja eläintenpito. [viitattu 2014-12-1]. Saatavissa: <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/>
- EVIRA 2014 b: Eläintenpitokieltorekisteri. [viitattu 2014-12-1]. Saatavissa: <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/elainsuojelun+valvonta/elaintenpitokieltorekisteri>
- HAAPA Matti 2000: Poliisi ja eläinsuojeluvalvonta. Poliisikoulun julkaisuja 1. Tampere: Hämeen Kirjapaino Oy.
- HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE RIKOSOIKEUDEN YLEISIÄ OPPEJA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISEKSI 44/2002. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020044>
- HELSINGIN SANOMAT 2014: Nurmeksessa kadonneen etsinnöissä paljastui törkeä eläinsuojelurikos. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/a1416538628376>
- HELSINGIN SANOMAT 2012: Turkistarhaajalle sakot lievästä eläinsuojelurikoksesta. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/a1305573011103>
- HUSU Petra: Alle joka kymmenes eläinsuojelurikos on törkeä. Yle uutiset. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/alle_joka_kymmenes_elainsuojelurikos_on_torkea/6983493
- HÄNNINEN Laura 2009: Eläinten hyvinvointisäädökset tuotantorakentamisessa. Maa- ja metsätalousministeriön selvitys. [viitattu 2014-11-22]. Saatavissa:

http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/muutjulkaisut/63HZqIlgAO/elainten_hyvinvointisaa_dokset_tuotantorakentamisessa_2009.pdf

KOIRAMME 2014-11-21:Eläinsuojeluvantaa ei tulisi tehdä yksin.

KOUVOLAN SANOMAT 2014: Mies menettää lähes 50 nautaa - kylkiluut töröttivät eläinsuojelutapa-
uksissa. viitattu 2014-11-30]. Saatavissa:

<http://www.kouvolansanomat.fi/Online/2014/10/15/Mies%20menett%C3%A4%C3%A4%20I%C3%A4hes%2050%20nautaa%20%E2%80%94%20kylkiluut%20t%C3%B6rr%C3%B6ttiv%C3%A4t%20el%C3%A4insuojelutarkastuksessa/2014218045235/4>

KUPSALA Saara 2011: Eläinten aseman muuntuminen Suomessa. Yhteiskuntatieteellinen selvitys
metsätalousministeriölle eläinsuojelulain kokonaisuudistusta varten. [viitattu 2014-11-17]. Saatavis-
sa:

http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/newfolder_20/64exP1ulA/Elainten_aseman_muuntuminen_Suomessa.pdf

KOSKELA-LAINE Tarja 2012: Eläinsuojelurikosten tuomioita selvitettiin. [viitattu 2014-11-30]. Saata-
vissa:

<http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste22012/elainsuojelurikostentuomioitaselvitettiin.html>

KYMEN SANOMAT 2014: Ehdollista vankeutta eläinsuojelurikoksesta. [viitattu 2014-12-6]. Saatavis-
sa: <http://www.kymensanomat.fi/Online/2014/05/05/Ehdollista+vankeutta+el%C3%A4insuojelu+rikoksesta/2014317330419/4>

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 2012: Eläinsuojelulain kokonaisuudistus. [viitattu 2014-11-21].
Saatavissa:

http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/newfolder_20/6Fm7ZeMyq/ESL_arviomuistio_11_12_2012.pdf

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 2013: Eläinsuojeluasiamiehen tehtävä perustettu maa- ja met-
sätalousministeriöön. [viitattu 2014-11-21]. Saatavissa:

http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/130423_elainsuojeluasiamies.html

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 2014a: Eläimen itsesarvo halutaan kirjata uuteen eläinsuojelu-
lakiin. [viitattu 2014-11-22]. Saatavissa:

http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/140310_elaimen_itseisarvo_halutaan_kirjata.html

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 2014b: Eläinsuojelulain valmistelu etenee - navettamuotojen
hyvinvointi- ja talousvaikutukset selvitetty. [viitattu 2014-11-21]. Saatavissa:

http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/141014_elsulaki.html

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 2014c: Tietoa eläinsuohelulain uudistamisesta. [viitattu 2014-
11-21]. Saatavissa: <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/elaimet/elainsuojelulaki.html>

PAKKOKEINOLAKI 806/2011. [viitattu 2014-11-21]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110806>

PELTOLA RIIKKA 2014: Selvitys nautojen parressa ja pihatossa pidon hyvinvointi- ja talousvaikutuk-
sista. Maidontuottajan kommenttipuheenvuoro. [viitattu 2014-11-23]. Saatavissa:

http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/newfolder_20/zvPXcZn4P/riikka_peltolan_puheenvuoro.pdf

POLIISILAKI 872/2011. [viitattu 2014-11-25]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872#L9P1>

POLIISITV:N RAPORTTI 22.2.2007: Eläinsuojelurikoksista epäyhtenäisiä tuomioita. [viitattu 2014-11-
30]. Saatavissa: http://yle.fi/vintti/yle.fi/poliisitiv/raporttif6db.html?sivu=raportti_elainparat

RIKOSLAKI 1889/39. [viitattu 2014-11-21]. Saatavissa:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001?search\[type\]=pika&search\[pika\]=rikoslaki#L6](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001?search[type]=pika&search[pika]=rikoslaki#L6)

RUOTSALO MINNA 2003: Eläinsuojelulain vastaisten tekojen kriminalisointi Suomessa. Syventävien opintojen tutkielma. Oikeustieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: http://www.kolumbus.fi/tmu/oikeus/ES_gradu_Ruotsalo.pdf

SALON SEUDUN SANOMAT 2014: Salolaista naista syytetään törkeästä eläinsuojelurikoksesta. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.sss.fi/uutiset/682725.html>

STRENG Joonia 1999: Eläinsuojelu ja rikosoikeus. Helsinki: Yliopistopaino.

SUOMEN PERUSTUSLAKI 1999/731 [viitattu 2014-24-11]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

TUOTANTOELÄINTEN HYVINVOINNIN NEUVOTTELUKUNTA 2014: Tuotantoeläinten olennaiset käyttäytymistarpeet. Muistio. [viitattu 2014-11-21]. Saatavissa: http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/newfolder_20/Ld10bKAQP/141014_TEHVNK_Tuotantoelainten_olennaiset_kayttaytymistarpeet_valmis__16_9_2014.pdf

VAAHERKUMPU Maarit 2013: Navetan polttajalle tuomio törkeästä eläinsuojelurikoksesta Perhossa. Keski-suomalainen. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.ksml.fi/uutiset/keski-suomi/navetan-polttajalle-tuomio-torkeasta-elainsuojelurikoksesta-perhossa/1340593>

VALTAKUNNANSYYTTÄJÄVIRASTON RATKAISU 10.5.2010, dnro 148/21/09: Eläinsuojelurikos, syyttämättäjäättämispäätös, ei näyttöä, uusi syyteharkinta. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: <http://www.vksv.oikeus.fi/text/fi/index/ajankohtaista/ratkaisuja/2010/elainsuojelurikossyyttamattajatamisaapaatoseinayttoauusisyyteharkinta.html>

VILKKA Hanna ja AIRAKSINEN Tiina 2003: Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.

YLE UUTISET 2009: Kuusamossa paljastui iso eläinsuojelurikkomus. [viitattu 2014-11-30]. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/kuusamossa_paljastui_iso_elainsuojelurikkomus/5725933